

ה"ת 5238/09/16 - דראל - רם בע"מ נגד מדינת ישראל, דרור פרנקו

בית משפט השלום לתעבורה בפתח תקווה

ה"ת 5238-09-16 דראל - רם בע"מ נ' מדינת ישראל ואח'
תיק חיצוני: 330440/2016

בפני כבוד השופטת, סגנית נשיאה טל אוסטפלד נאוי
המבקשת דראל - רם בע"מ
נגד
המשיבים 1. מדינת ישראל
2. דרור פרנקו

החלטה

בפניי בקשה להחזרת תפוס - רכב "מיצובישי" מ.ר. 41-801-31 (להלן: "הרכב").

רקע וכללי

המשיב 2 הואשם, בתיק גמ"ר 12939-11-16 (להלן: "התיק העיקרי"), בגרימת מותו בתאונת דרכים של מר בועז שטיבל ז"ל (להלן: "המנוח"). בהתאם לכתב האישום, ביום 31.7.16 בשעה 16:30, נהג המשיב 2 במשאית איסוזו בכביש 431 לכיוון מזרח מצפון לדרום, בנתיב הימני ופגע ברכב שנעצר בנתיב הימני, עקב מחסור בדלק ובנהג הרכב - המנוח, אשר עמד בנתיב הימני בסמוך לרכב. כתוצאה מהפגיעה, הוטח המנוח אל הכביש ומותו נקבע במקום.

המשיב 2 כפר באחריותו לתאונה, כפר כי המנוח עצר את הרכב בשל מחסור בדלק וכפר במיקום המדוייק של העצירה.

ההליכים וטענות הצדדים

ביום 20.9.16, הגישה המבקשת הבקשה דנא, בה טענה כי הרכב הינו בבעלותה והוא הושכר על ידה לחברת אווא אופציות קפה איכות בע"מ לשימושו של המנוח לתקופה קצרה של חודש.

המבקשת טענה כי ידוע לה שכתוצאה מהתאונה נגרם נזק נרחב למרכב הרכב ולא ניתן לעשות בו עוד שימוש, ועל כן היא מבקשת להעבירו לחברת הביטוח כתנאי לקבלת הפיצוי עבור אובדנו בתאונה.

המבקשת טענה, כי אין כל צורך בהחזקה פיזית של הרכב למשך תקופה ממושכת שהרי אין חולק כי מעשית לא ניתן להגיש את הרכב עצמו כמוצג לבית המשפט וניתן להסתפק בהגשת חוות דעת מומחה בצירוף תמונות נזק כתחליף ראייה.

עוד טענה המבקשת, כי ממועד קרות התאונה ועד למועד הגשת הבקשה חלף מספיק זמן לצורך ביצוע כל הבדיקות הנדרשות ברכב ואין מניעה להשיבו לחזקתה.

המבקשת הוסיפה כי יש לפרש בצמצום את זכות המשיבה 1 לתפוס את הרכב וזאת מאחר וזכות זו נסוגה מפני זכות הקניין של המבקשת בהתאם לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, המעגן זכות זו כזכות יסוד שלא ניתן לפגוע בה אלא בחוק ובמידה שאינה עולה על הנדרש.

ביום 24.11.16 הוגש כתב האישום כנגד המשיב 2 וביום 23.1.17 התקבלה הודעת המשיבה 1, לפיה המשיב 2 מתנגד להשבת הרכב וכי בכוונתו לבדוק אותו.

ביום 2.2.17 הגיש המשיב 2 את תגובתו לבקשה בה עמד על התנגדותו למבוקש וטען כי הרכב מהווה ראייה מהותית, מרכזית ומוחשית בחומר הראיות של המשיבה 1 בתיק העיקרי. עוד הוסיף המשיב 2, כי בוחן התנועה לא הצליח לקבוע את הזמן והדרך בה יצא המנוח מהרכב וכן את זווית וצורת ההתנגשות בין הרכבים, כמו גם פרטים אחרים בעלי משקל רב בבניית קו הגנתו.

המשיב 2 המשיך וציין, כי בכוונתו להגיש חוות דעת מומחה מטעמו שתפריך את המסקנות שבחוות דעת הבוחן. לשם כך, היה על המומחה מטעמו לבחון היטב ובצורה קפדנית את הרכב. המשיב 2 ציין כי חוות דעת המומחה מטעמו תוגש לאחר פרשת התביעה ויכול שאף בשלב זה ישוב ויבדוק את הרכב. עוד ציין המשיב 2 כי יכול שבית המשפט עצמו יעניין הרכב ואף המשיבה 1, לצורך הגשת ראיות הזמה. המשיב 2 סיכם כי זכותו להגנה יסודית ומלאה בכל שלבי הדין והיא עומדת מעבר לכל זכות קניינית של המבקשת. המשיב 2 הציע, כי הרכב יבדק על ידי המבקשת וביום 14.2.17, לאחר שניתנה הסכמת הצדדים, ניתנה החלטת בית המשפט כי יתואם מועד לבדיקה.

ביום 28.11.17, הגישה המבקשת בקשה נוספת בה עתרה בשנית להשבת הרכב וכן לגילוי כתב האישום ותיק החקירה כנגד המשיב 2 וזאת, לצורך הגשת תביעת נזיקין כנגד חברת הביטוח שביטחה את רכב המשיב 2 וכן לצורך הגנתה בתביעה שהוגשה כנגדה בגין הנזק שנגרם לתשתיות בכביש.

ביום 26.12.17, הגיש המשיב 2 את תגובתו בה הסיר את התנגדותו להשבת הרכב וציין כי לא יבדוק אותו פעם נוספת. המשיב 2 הוסיף כי מומחה מטעמו בדק את הרכב, אולם מצבו ביום הבדיקה אינו זהה למצבו ביום התאונה. על כן, אין באפשרותו לשלול טענה בדבר תקינות הרכב.

ביום 8.1.18 התקבלה תגובתה של המשיבה 1 לפיה, התיק העיקרי קבוע ליום 5.6.18 להמשך שמיעת הראיות בפני מותב אחר ואינו צפוי להסתיים במועד זה. המשיבה 1 הוסיפה, כי המשיב 2 לא הבהיר מהו השינוי שחל במצב הרכב וכיצד יש בו להשפיע על טענותיו העתידיות בהקשר זה. לטענת המשיבה 1, הרכב מהווה ראייה מרכזית בתיק העיקרי ופרשת התביעה רחוקה מלהסתיים כאשר בוחן התנועה נמצא בראשית חקירתו הנגדית, ויתר עדי התביעה טרם נחקרו.

המשיבה 1 טענה כי בהתאם למבחן הדו שלבי המצטבר שנקבע בבש"פ 342/06 **חברת לרגו נ' מדינת ישראל** (להלן: **"עניין לרגו"**), המשך תפיסת הרכב הכרחית ואין חלופה המאפשרת פגיעה פחותה בזכות הקניין של המבקשת.

בדין שהתקיים הוסיפה המשיבה 1, כי הרכב נחוץ לה לניהול ההליך וניתן להבין מתגובת המשיב 2 ומתשובתו לכתב האישום, כי תקינות הרכב שנויה במחלוקת. המשיבה 1 המשיכה וטענה, כי ייתכן שתזדקק לרכב כדי להביא ראיות הזמה לאחר פרשת ההגנה והפנתה להחלטת בית משפט זה בה"ת 9491-05-17 **עמירה ששון נ' בוקובזה** (להלן: "**ששון**").

המשיב 2 מסר כי אינו מתנגד לשחרור הרכב, ציין כי לטענתו היו ליקויים ברכב עוד בטרם התאונה ונגרמו לונזקים נוספים לאחר התאונה, שלא קשורים לה, מעצם היותו מוחזק. במצב הזה, טען המשיב 2, אין באפשרותו לבדוק את הרכב בדיקה שיש בה לשלול טענותיו. המשיב 2 הוסיף, כי חוות דעת מומחה מטעמו מוכנה, אך הוא אינו מוכן בשלב זה לחשוף אותה.

המבקשת הוסיפה והפנתה לעובדה כי שמיעת הראיות בתיק רחוקה מלהסיים להבדיל מעניין ששון, שם עמד זמן ההמתנה על חודשיים עד לשמיעת עדות מומחה ההגנה.

המבקשת ציינה כי קיימת מגבלת זמן של 3 שנים על מנת לפנות ולקבל את הפיצוי מחברת הביטוח כאשר כעת היא מנועה מלקבלו מאחר ואינה יכולה להציג את הרכב.

דין והכרעה

המשיבה תפסה את הרכב מכח סמכותה לפי סעיף 32(א) פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969 (להלן: "**הפקודה**"), הקובע:

"רשאי שוטר לתפוס חפץ, אם יש לו יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור, עבירה, או שהוא עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה, או שניתן כשכר בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצועה."

כפי שעמדתי על כך בעניין ששון ובהחלטות קודמות, התפיסה יכולה להתבצע לתכלית מניעתית, ראייתית או לצורך חילוט. תכליות אלה, אינן מקבלות עדיפות מוחלטת על פני כל ועליהן לעמוד באיזון אל מול זכויות אחרות.

בעניין לרגו, אליו הפנתה המשיבה 1, עמד בית המשפט העליון על החלת אמות המידה החוקתיות בהחלטה בדבר התפיסה:

"לסיכום הדברים: עקרונות הדין בדבר תפיסת חפצים בידי המשטרה מחייבים החלת אמות מידה חוקתיות ביישומם. פירוש הדבר, כי חייב להימצא מקור סמכות לעצם תפיסת חפץ בידי המשטרה. מקור כזה עשוי להישען על טעם מניעתי; על צפי בדבר חילוטו בתום המשפט; או על הצורך בו כראייה במשפט. קיומו של מקור סמכות לתפיסת החפץ מלכתחילה אינו מצדיק בהכרח את המשך החזקתו לאורך זמן, ויש לבחון האם מתקיימת עילה להמשך תפיסתו בחלוף זמן ואם כן, האם קימת "חלופת תפיסה" נאותה, העשויה להגשים בעת ובעונה אחת להגשים את תכלית התפיסה בלא פגיעה בלתי מידתית בבעל הקנין. מקום בו ניתן למצוא נוסחת איזון נאותה כאמור, ראוי להחילה, תוך שחרור התפוס אגב קביעת תנאים מידתיים הולמים להגשמת תכלית משולבת של הגנה על האינטרס הציבורי ושמירה על זכויות הפרט."

עמוד 3

בבש"פ 7715/97 שושנה חג'ג נ' מדינת ישראל עמד בית המשפט העליון על השיקולים העומדים בבסיס קביעת התנאים להשבתו של חפץ תפוס:

"בשיקול האינטרסים, תוערך מצד אחד מידת הצורך בהשאת התפוס בידי המשטרה בהתאם לעוצמת התכלית שהתפסה נועדה להשיג בנסיבות המשתנות של ההליך הפלילי המתפתח; מצד שני, ייבחנו היבטים שונים הנוגעים בטיבו של החפץ מבחינת בעל הקנין, כגון האם מדובר בחפץ שהחזקה בו מותרת על פי דין או אסורה...; מה מידת נחיצותו של בעל הקנין בחפץ, ושיעור נזקו משלילת החזקתו בטרם הסתיים ההליך הפלילי. בהקשר זה, עשוי להיות הבדל בין תפוס המשמש אדם לעיסקו ולמשלח-ידו, לבין תפוס שאינו בר-שימוש יומיומי; כן עשוי להיות שוני בין חפץ כלה לבין חפץ שערכו אינו מושפע ממעבר הזמן, וכיוצא באלה שיקולים.

במיתחם השיקולים, לאלמנט משך הזמן בו מוחזק תפוס בידי המשטרה ישנה משמעות באיזון השיקולים הנדרש.

...

מקום בו ניתן למצוא נוסחת איזון נאותה כאמור, ראוי להחילה, תוך שחרור התפוס אגב קביעת תנאים מידתיים הולמים להגשמת תכלית משולבת של הגנה על האינטרס הציבורי ושמירה על זכויות הפרט".

מן הכלל אל הפרט

בנסיבות המקרה שלפניי, בדומה לעניין ששון, אין מחלוקת בדבר סמכותה של המשיבה 1 לתפוס את הרכב, אלא המחלוקת נסובה על משך התפסה וראוי להזכיר את הדברים שנכתבו בעניין ששון וליישמם בענייננו:

"הצדדים אינם חלוקים בדבר סמכותה הראשונית של המשיבה 1 לתפוס את הרכב. את המשך השאת התפוס בידיה, ייבחן בית המשפט במשקפיים חוקתיות בהתחשב בזכות הקניין של המבקשת ומובן שכלל והחזקת התפוס נמשכת והנזק הכלכלי לבעל התפוס מעמיק, אזי ייטה האיזון יותר ויותר לטובת החזרת התפוס.

בענייננו, מוחזקת המשאית בידיה של המשיבה 1 במשך יותר משנה ויכול היה להוצר רושם כי המשיבה 1 "גוררת רגליים" בניהול החקירה, ומטעם זה מוחזקת המשאית בידיה משך זמן כה רב. בנסיבות אלו, ובהתחשב בזמן שחלף - הייתי מורה על השבת המשאית, אולם שונים פני הדברים במקרה שלפניי.

מבלי לקבוע מסמרות, כמובן, בסוגיה זו, סבורה אני כי המשיבה 1, עשתה ובדקה את המשאית וממשיכה להחזיק בה בציפייה לחוות דעת מומחה המשיב 2 ולצורך שעשוי להתעורר בעדות הזמה, בהתאם לסעיף 165 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982. ציפייה זו לגיטימית וראויה להגנתו של בית המשפט, אולם שוב, לא באופן מוחלט.

יש לציין כי המשיב 2 סבר, בהתאם לעדותו של קצין הבוחנים, כי כלל אין צורך בהשארת המשאית בידי המשיבה 1 וכי ניתן להסתמך בעתיד, ככל שיידרש, על תמונות המשאית ועל הבדיקות שנערכו בה על ידי מומחי הצדדים.

איני יכולה לקבל עמדה זו. כפי שהובהר על ידי הצדדים עוד במענה לאישום, בבסיס המחלוקת ביניהם עומד אופן התרחשות התאונה, כאשר ברי כי התאמת הנזקים בין המשאית, לרכבים האחרים, תשליך באופן ברור על בירור המחלוקת. אף המשיב 2 עצמו, למרות שמסר כי המומחה לא יבדוק את המשאית נוכח התאונה שעברה במגרשי המשיבה 1, מתעתד לדבריו, להגיש חוות דעת מומחה מטעמו וויתורו על זכות דומה למשיבה 1, תמוהה בעיניי ואינה מוצדקת.

אף בפסיקה הודגש כי "כדי לקבוע האם ניתן להמשיך ולהחזיק בחפץ יש לבחון את התכליות להחזקת החפץ. אם תכלית ההחזקה פקעה, יש להחזיר את החפץ התפוס." (ראה: בש"פ 8009/07 מ.ג.ש מיכאל עבודות בטון ופיתוח בע"מ נ' מדינת ישראל). בנסיבות אלו, סבורה אני כי תכלית תפיסת המשאית, בירור האמת, לא פקעה ולא תפקע עד לקבלת חוות דעת מומחה המשיב 2 וברירת הסוגיה שבמחלוקת.

הדברים יפים לעניינינו, במיוחד כאשר אין למשיבה 1 כל צורך מיידי ברכב וכל הבדיקות בו נערכו ותועדו זה מכבר ותכלית תפיסת הרכב מצויה בצורך הפוטנציאלי בעדות הזמה, לאחר עדות מומחה ההגנה.

אכן בעניין ששון דובר על פרק זמן של כחודשיים עד לשמיעת עדותו של מומחה ההגנה וכאן מדובר בפרק זמן ארוך יותר.

עם זאת, בטענותיה של המשיבה 1, מצויים שיקולים כבדי משקל בדמות הצורך בבירור האמת בהליך הפלילי וסבורה אני כי אף במקרה זה, ראוי כי אינטרס בירור האמת ייגבר על האינטרס הכלכלי של המבקשת. ואדגיש כי כאן אין המבקשת יכולה לעשות שימוש ברכב נוכח אובדנו והיא מבקשת להפרע מחברת הביטוח. פרעון שכזה יוכל להעשות גם בשלב מאוחר יותר.

סיכום

לאור האמור לעיל, הבקשה נדחית.

הערה לפני סיום, אני סבורה כי על המשיבים לעשות כל אשר לאל ידם על מנת להקדים את שמיעת הראיות בתיק (העיקרי), לא להגיש בקשות דחיה כאלה ואחרות וזאת על מנת שתצומצם הפגיעה במבקשת. אסיים בדברים שכתבתי בעניין ששון:

"סומכת אני על היושרה של המשיבה 1, האמונה על האינטרס הציבורי, והיה ויתברר לה במועד מוקדם יותר, קרי: לאחר קבלת חוות דעת מומחה המשיב 2 או מיד לאחר עדותו, כי אין לה צורך בתפיסת המשאית, לא תנצל את מלוא הזמן הניתן לה ותודיע על כך לצדדים ולבית המשפט."

המזכירות תשלח עותק ההחלטה לצדדים.

זכות ערר כחוק.

ניתנה היום, ג' אדר תשע"ח, 18 פברואר 2018, בהעדר
הצדדים.